

Aan

Minister

nota

3e evaluatie VL/NL-samenwerking Schelde-estuarium

TER BESLISSING

Datum

3 mei 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/131767

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterkwaliteit en Grote
Wateren
Grote Wateren en Bestuur

Beslistermijn

24-05-2024

Bijlage(n)

4

Aanleiding

Vlaanderen en Nederland werken in de Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie (VNSC) aan het verder versterken van de balans tussen de belangen van een veilig, toegankelijk en natuurlijk Schelde-estuarium (zie bijlage 04 voor een toelichting op de werking van de VNSC). Dat is geregeld in het Verdrag Beleid en Beheer Schelde-estuarium. Conform dit verdrag wordt de samenwerking in de VNSC elke vijf jaar geëvalueerd en worden de rapportages daarover aangeboden aan het Vlaamse en Nederlandse parlement. In april is de rapportage over de derde evaluatie afgerond (zie bijlage 05); deze kan dus worden aangeboden aan het parlement.

Geadviseerd besluit

Bijgevoegde brieven (bijlagen 02 en 03) ondertekenen en deze samen met de rapportage van de derde evaluatie (bijlage 05) aanbieden aan de Eerste en Tweede Kamer.

Kernpunten

Conform artikel 10 van het Verdrag Beleid en Beheer Schelde-estuarium stelt het Politiek College van de VNSC de parlementen van Vlaanderen en Nederland in kennis van de evaluaties. Het Politiek College wordt gevormd door Vlaams minister Lydia Peeters en uzelf. De kern van de evaluaties betreft steeds:

- De wijze waarop Vlaanderen en Nederland in de VNSC en met de Schelderaad (stakeholders) samenwerken.
- De Agenda voor de Toekomst waar Schelderaad en VNSC samen aan werken voor de duurzame en klimaatbestendige ontwikkeling van het Scheldegebied.
- De resultaten van onderzoek en monitoring over de toestand van het Schelde-estuarium v.w.b. de toegankelijkheid, veiligheid en natuurlijkheid.

De algehele conclusie van de derde evaluatie is dat de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland in de VNSC een belangrijke meerwaarde betekent voor het (grensoverschrijdend) beleid en beheer van het Schelde-estuarium. Dat uit zich niet alleen in een toegesneden organisatie- en overlegstructuur, maar ook in gezamenlijke uitvoeringsprojecten zoals de Nieuwe Sluis Terneuzen en de ontwikkeling van estuariene natuur in de Prosper-Hedwigepolder.

De samenwerking met de Schelderaad verloopt ook goed, maar er is nog ruimte voor verbetering. Dat betreft vooral de proactieve betrokkenheid van de

Schelderaad bij de onderzoeksprogramma's van de Agenda voor de Toekomst en de wijze waarop de Schelderaad participeert aan het langetermijnperspectief voor de natuur van het Schelde-estuarium (discussie tussen stakeholders onderling over het al dan niet op voorhand uitsluiten van 'ontpoldering').

Uit het onderzoeks- en monitoringsprogramma van de VNSC komt naar voren dat het goed gesteld is met de toegankelijkheid en veiligheid van het Schelde-estuarium, maar dat de natuurdoelen nog niet worden gehaald.

Krachtenveld

- Het Ambtelijk College van de VNSC, met de directeur Waterkwaliteit en Grote Wateren van IenW als voorzitter van de Nederlandse delegatie, heeft voorjaar 2024 ingestemd met de rapportage over de derde evaluatie. Verder maken RWS, DGLM, LNV, EZK en Provincie Zeeland deel uit van de Nederlandse delegatie. Naast regelmatige afstemming, heeft de Schelderaad ook actief input geleverd voor de evaluatie.
- In de periode van de eerste evaluatie (2009-2013) liepen de maatschappelijke en politieke spanningen regelmatig hoog op, met name over dossiers als de derde verruiming van de Westerschelde en de ontpoldering van de Hedwigepolder.

In de periode van de tweede evaluatie (2014-2018) zijn we in rustiger vaarwater beland. Toen lag de focus vooral op het samen met de Schelderaad creëren van een gemeenschappelijke feitenbasis aan hand van onderzoek en monitoring over de (ontwikkeling van de) toestand van het Schelde-estuarium.

In de periode van de derde evaluatie (2019-2023) is verder gewerkt aan een gemeenschappelijke feitenbasis. Deze is onder meer benut voor een analyse van de toestand van de natuur in het Schelde-estuarium. Deze analyse was de eerste stap van het Langetermijnperspectief Natuur (LTP-N) dat Schelderaad en VNSC samen voor het Schelde-estuarium ontwikkelen. Bij de start van het vervolgtraject van het LTP-N ontstond discussie tussen stakeholders onderling over het al dan niet op voorhand uitsluiten van 'ontpoldering' als mogelijke oplossing. Uiteindelijk is daarover in de Schelderaad afgesproken dat stakeholders en VNSC met open vizier en met respect voor elkaars belangen verder gaan met het LTP-N. Vervolgens is het dan aan politiek en bestuur om aan de hand van alle feiten en belangen een afweging te maken tussen de dan voorliggende oplossingsrichtingen voor het natuurherstel van het Schelde-estuarium.

Toelichting

De belangrijkste bevindingen van de 3^e evaluatie zijn dat:

- Er in elk geval op korte en middellange termijn geen noodzaak is voor het verder verdiepen van de Westerschelde.
- De Nieuwe Sluis Terneuzen, als grootste uitvoeringsproject van de VNSC, eind dit jaar wordt opgeleverd.
- De Nederlandse natuurmaatregelen uit het Verdrag Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium met de oplevering van estuariene natuur in de Hedwige-Prosperpolder vrijwel volledig zijn gerealiseerd.
- Voor het LTP-N in de PAGW 15 miljoen euro is gereserveerd voor de uitvoering van een pilot in de Welzinge en Schorerpolder (nabij Vlissingen). In deze pilot werken stakeholders en overheden samen aan een integraal gebiedsconcept vanuit de verbinding van de opgaven voor robuuste

Datum

3 mei 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/131767

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterkwaliteit en Grote Wateren
Grote Wateren en Bestuur

Aan

minister

Bijlage(n)

4

Scheldenatuur, duurzame landbouw en klimaatbestendige waterveiligheid. Provincie Zeeland trekt deze pilot voor de VNSC.

- Er nog een Natura 2000-opgave resteert om te kunnen voldoen aan de ecologische doelen voor het Schelde-estuarium. Net zoals voor Getij Grevelingen gaat het hier om een juridisch verplichte opgave die voortvloeit uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR). LNV is voor dit dossier het beleidsverantwoordelijke departement.
- De samenwerking tussen Schelderaad en VNSC goed verloopt, maar er is nog ruimte is voor verbetering. Zo benutten Schelderaad en VNSC het komende onderzoeksprogramma van de Agenda voor de Toekomst voor het beter verbinden van de diverse (deel)onderzoeken tot geïntegreerde en concrete bouwstenen voor het toekomstig beleid en beheer van het Schelde-estuarium. De hoofdthema's van dat onderzoeksprogramma zijn 'sedimentbeheer en zeespiegelstijging', 'klimaat en droogte' en 'natuur'. Daarnaast stellen we voor de Schelderaad een samenwerkingsruimte beschikbaar in de SharePoint-omgeving van de VNSC.
- De Langetermijnvisie Schelde-estuarium 2030 (LTV 2030) aan vernieuwing toe is. Hierin zijn als stip op de horizon de beleidsdoelen opgenomen voor het in samenhang verder optimaliseren van de toegankelijkheid, veiligheid en natuurlijkheid van het Schelde-estuarium. De LTV 2030 dateert van januari 2001. Sindsdien zijn er diverse nieuwe ontwikkelingen en uitdagingen zoals klimaatverandering, energietransitie, circulaire economie en geactualiseerd natuur-, milieu- en waterbeleid. De voorbereiding van de vernieuwing van de LTV 2030 is begin dit jaar gestart.

Datum

3 mei 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/131767

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterkwaliteit en Grote
Wateren
Grote Wateren en Bestuur

Aan

minister

Bijlage(n)

4

Internationale/Europese context

De 5-jaarlijkse evaluaties van de VNSC zijn geregeld in het Verdrag Beleid en Beheer Schelde-estuarium en hebben betrekking op de toegankelijkheid, veiligheid en natuurlijkheid van het Schelde-estuarium. Voor wat betreft de natuurlijkheid is de Vogel- en Habitatrichtlijn relevant. Op grond daarvan is zowel het Vlaams deel (Zeeschelde) als het Nederlands deel (Westerschelde) van het Schelde-estuarium aangewezen als Natura 2000-gebied (uitvoering VHR). Het Schelde-estuarium voldoet niet aan de Natura 2000-doelen.

Ook de waterkwaliteit is niet op orde (KRW, PFAS). De grensoverschrijdende samenwerking voor de aanpak daarvan vindt plaats in de Internationale Scheldec commissie en omvat het gehele Scheldestroomgebied.

Politieke context

Door de leden Stoffer (SGP) en Boswijk (CDA) is medio 2021 een motie ingediend waarin de regering wordt verzocht om eventueel natuurherstel in het Westerscheldegebied te realiseren via buitendijkse maatregelen en niet door nieuwe ontpoldering van goede landbouwgrond. Deze motie is niet aangenomen door de Kamer.

Financiële/juridische overwegingen

De conclusies en aanbevelingen van de derde evaluatie leiden niet tot een beroep op extra middelen.

Uitvoering en gevolgen voor de maatschappij

De derde evaluatie omvat geen besluitvorming over nieuw beleid en beheer of nieuwe uitvoeringsprojecten voor het Schelde-estuarium.

Mogelijk trekt de constatering dat de Natura 2000-doelen niet worden gehaald maatschappelijke aandacht. Maar dat betreft geen nieuw feit. Al (veel) eerder is vanuit diverse gremia en onderzoeken geconcludeerd dat de natuur in het Schelde-estuarium niet voldoet aan de Natura 2000-doelen.

Communicatie

De VNSC benut zijn eigen communicatiemiddelen zoals de VNSC-website, Scheldenieuwsbrieven, het Scheldemagazine, LinkedIn en het jaarlijkse Scheldesymposium om stakeholders en burgers te informeren over relevante ontwikkelingen in het Schelde-estuarium, zoals de vijfjaarlijkse evaluaties van de VL/NL-samenwerking in het Schelde-estuarium.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Aanbiedingsbrief TK	
03	Aanbiedingsbrief EK	
04	Werking VNSC	Bijlage nota -Toelichting op de werking van de VNSC
05	Rapportage 3 ^e evaluatie VL/NL-samenwerking VNSC	Bijlage Kamerbrieven - Evaluatie van de VL/NL-samenwerking over de periode op grond van het Verdrag Beleid en Beheer Schelde-estuarium (periode 2019-2023)

Datum

3 mei 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/131767

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterkwaliteit en Grote Wateren
Grote Wateren en Bestuur

Aan

minister

Bijlage(n)

4